

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЙНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ

28 березня 2024 року

№ 5-pp

Щодо застосування законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування під час прийняття управлінських рішень зі встановлення правил провадження підприємницької діяльності в тимчасових спорудах

- (1) Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) надає ці Рекомендаційні роз'яснення відповідно до пункту 13 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частини шостої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» з метою однакового застосування норм статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (2) Ці Рекомендаційні роз'яснення визначають підходи, які рекомендується застосовувати органам місцевого самоврядування під час прийняття управлінських рішень зі встановлення правил провадження підприємницької діяльності в тимчасових спорудах.

I. Загальні положення

Визначення антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування

- (3) Згідно із частиною першою статті 5 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», цього Закону, інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.
- (4) Відповідно до пункту 1 статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
- (5) Згідно із статтею 6 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України і його територіальні відділення становлять систему органів Антимонопольного комітету України, яку очолює Голова Комітету.

- (6) Відповідно до абзацу третього статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (7) Згідно із частиною другою статті 4 Закону суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (8) Відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування беруть участь у розробленні та реалізації конкурентної політики, взаємодіють з Антимонопольним комітетом України в питаннях розвитку конкуренції, розроблення регіональних програм економічного розвитку та інформують Антимонопольний комітет України про виконання заходів, пов'язаних з реалізацією конкурентної політики.
- (9) Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.
- (10) Отже, законодавством про захист економічної конкуренції передбачається взаємодія між органами Комітету й органами місцевого самоврядування з метою розвитку та підтримки конкуренції.
- (11) У процесі проведення зазначеної взаємодії та контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції органи Комітету виявляють, що в окремих випадках дії органів місцевого самоврядування містять ознаки порушення, передбаченого статтею 15, пунктом 3 статті 50 Закону, під час прийняття ними управлінських рішень щодо правил провадження підприємницької діяльності в тимчасових спорудах (далі – ТС), а саме встановлення неправомірних вимог для суб'єктів господарювання, які мають намір провадити підприємницьку діяльність у ТС (подання не передбачених законодавством документів та отримання не передбачених законодавством погоджень тощо), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (12) Згідно з пунктом 3 статті 50 Закону порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів місцевого самоврядування.
- (13) Так, відповідно до частини третьої статті 15 Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-

господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

- (14) Згідно із частиною першою статті 15 Закону антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (15) Відповідно до частини другої статті 15 Закону антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються:
- заборона або перешкоджання створенню нових підприємств чи здійснення підприємництва в інших організаційних формах у будь-якій сфері діяльності, а також встановлення обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів;
 - пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до вступу в асоціації, концерни, міжгалузеві, регіональні чи інші форми об'єднань або здійснення узгоджених дій концентрації суб'єктів господарювання в інших формах;
 - пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;
 - будь-яка дія, спрямована на централізований розподіл товарів, а також розподіл ринків між суб'єктами господарювання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи закупівель або за колом споживачів чи продавців;
 - встановлення заборони на реалізацію певних товарів з одного регіону країни в іншому або надання дозволу на реалізацію товарів з одного регіону в іншому в певному обсязі чи за виконання певних умов;
 - надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;
 - дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;
 - дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (16) При цьому наведений перелік заборонених дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю в частині другій статті 15 Закону не є вичерпним, оскільки загальна заборона, що міститься в частині першій цієї статті, стосується будь-яких дій або рішень, які обмежують, усувають або спотворюють конкуренцію.
- (17) Отже, нормами законодавства про захист економічної конкуренції не допускається негативний вплив на конкуренцію з боку органів місцевого самоврядування.

- (18) Варто зазначити, що встановлення органами Комітету факту завдання шкоди конкуренції такими антиконкурентними діями (бездіяльністю) не є необхідним. Достатнім є високий ступінь імовірності настання антиконкурентних наслідків за результатами конкретних управлінських рішень, дій (бездіяльності) органів місцевого самоврядування.

Законодавство у сфері провадження підприємницької діяльності в ТС

- (19) У частині першій статті 143 Конституції України встановлено, зокрема, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в їх комунальній власності, встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.
- (20) Повноваження органів місцевого самоврядування та виконавчих органів рад визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (21) Згідно із частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які передбачають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (22) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (23) Згідно із частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (24) Відповідно до пункту 44 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання встановлення відповідно до законодавства правил з питань благоустрою території населеного пункту, забезпечення в ньому чистоти і порядку, торгівлі на ринках, додержання тиші в громадських місцях, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність.
- (25) У статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад відноситься організація благоустрою населених пунктів, залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян (підпункт 7 пункту «а» частини першої).

- (26) Згідно із частиною першою статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (27) Питання щодо утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності, на яких розміщені тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення, врегульовані, зокрема:
- Законом України «Про благоустрій населених пунктів»;
 - Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
 - наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 листопада 2011 р. за № 1330/20068;
 - наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369 «Про затвердження Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23 липня 1996 р. за № 372/1397;
 - наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.11.2017 № 310 «Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18 грудня 2017 р. за № 1529/31397;
 - іншими нормативно-правовими актами.
- (28) У частині першій статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» передбачено, що до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів (пункт 1); затвердження правил благоустрою територій населених пунктів (пункт 2).
- (29) Відповідно до пункту 10 частини другої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних і міських рад належить визначення обсягів пайової участі власників тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення в утриманні об'єктів благоустрою.
- (30) Згідно із статтею 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до об'єктів благоустрою населених пунктів належать:
- 1) території загального користування:
 - а) парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики;
 - б) пам'ятки культурної та історичної спадщини;
 - в) майдани, площі, бульвари, проспекти;
 - г) вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки;
 - г) пляжі;
 - д) кладовища;
 - е) інші території загального користування;
 - 2) прибудинкові території;

3) території будівель та споруд інженерного захисту територій;

4) території підприємств, установ, організацій та закріплені за ними території на умовах договору (частина перша).

До об'єктів благоустрою можуть належати також інші території в межах населеного пункту (частина друга).

- (31) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 16 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» на об'єктах благоустрою забороняється самовільно встановлювати об'єкти зовнішньої реклами, торговельні лотки, павільйони, кіоски тощо.
- (32) У статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначено, що організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом (частина перша); рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають (частина четверта).
- (33) Відповідно до частини другої статті 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» тимчасова споруда торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності – одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту.
- (34) Згідно із частиною четвертою статті 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.
- (35) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 листопада 2011 р. за № 1330/20068, затверджено Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності (далі – Порядок).
- (36) Відповідно до роз'яснень Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.04.2017 № 7/14-3939 Порядок є обов'язковим для виконання центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами. Чинним законодавством не передбачено розроблення та затвердження альтернативних порядків розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.
- (37) Враховуючи викладене, органи місцевого самоврядування повинні дотримуватись норм та вимог, встановлених законодавством, зокрема, Порядком.

II. Підходи до застосування норм законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування під час встановлення правил провадження підприємницької діяльності в ТС

- (38) Згідно із частиною третьою статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачені законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки із цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.
- (39) У статті 25 Господарського кодексу України передбачено: органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку (частина друга); уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання (частина третя).
- (40) Відповідно до норм законодавства про захист економічної конкуренції органи Комітету беруть участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, в частині контролю за прийняттям органами місцевого самоврядування рішень, які мають вплив на конкуренцію.
- (41) Зі свого боку органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію (відповідно до частини другої статті 4 Закону).
- (42) Однак існують випадки коли органи місцевого самоврядування не дотримуються законодавства України про захист економічної конкуренції, зокрема, встановлюють неправомірні вимоги для суб'єктів господарювання, які мають намір провадити підприємницьку діяльність у ТС, що може призвести / призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (43) У таких випадках органи Комітету розпочинають дослідження та визначають фактори, які можуть мати / мають наслідком недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на ринку.

Щодо встановлення неправомірних вимог для суб'єктів господарювання щодо надання переліку документів для розміщення ТС

- (44) Відповідно до пункту 1.1 розділу I Порядку цей Порядок визначає механізм розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.

- (45) Згідно з пунктом 1.3 розділу I Порядку тимчасова споруда торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності (далі – ТС) – одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту.
- (46) У пункті 1.4 розділу I Порядку визначено:
замовник – суб'єкт господарювання, який реалізує право розмістити ТС на підставі паспорта прив'язки ТС (абзац другий);
паспорт прив'язки ТС – комплект документів, у яких визначено місце встановлення ТС та благоустрій прилеглої території на топографо-геодезичній основі М 1 : 500, інженерне забезпечення, зовнішній архітектурний вигляд ТС та напрям підприємницької діяльності (абзац третій);
схема розміщення ТС – графічні матеріали, виконані на топографо-геодезичній основі М 1 : 500 суб'єктом господарювання, який має у своєму складі архітектора, що має кваліфікаційний сертифікат, або архітектором, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, які відображають розміщення ТС із прив'язкою до місцевості (будівлі, споруди, інженерні мережі тощо), планувальними обмеженнями та зазначенням заходів щодо благоустрою та озеленення прилеглої території (розташування квітників, під'їздів, урн, влаштування дорожнього покриття або мощення фігурними елементами тощо).
- (47) Відповідно до пункту 2.1 розділу II Порядку підставою для розміщення ТС є паспорт прив'язки.
- (48) Згідно з пунктом 2.2 розділу II Порядку замовник, який має намір встановити ТС, звертається до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, районної державної адміністрації із відповідно заявою у довільній формі про можливість розміщення ТС.
- (49) Відповідно до пункту 2.3 розділу II Порядку до заяви додаються:
графічні матеріали із зазначенням бажаного місця розташування ТС, виконані замовником у довільній формі на топографо-геодезичній основі М 1 : 500 кресленнями контурів ТС з прив'язкою до місцевості;
реквізити замовника (найменування / прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) / місцезнаходження ТС / контактна інформація) та напрям підприємницької діяльності.
Цей перелік документів є вичерпним.
- (50) У пункті 2.4 розділу II Порядку передбачено, що для визначення відповідності намірів щодо місця розташування ТС містобудівній документації, будівельним нормам відповідний комплект документів направляється до органу з питань містобудування та архітектури сільської, селищної, міської ради, районної державної адміністрації (абзац перший).
У разі відсутності у складі відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради органу з питань містобудування та архітектури відповідність намірів щодо місця розташування ТС на території сільської, селищної, міської ради визначає орган з питань містобудування та архітектури відповідної районної державної адміністрації за територіальною належністю (абзац другий).
- (51) Згідно з пунктом 2.5 розділу II Порядку про відповідність намірів замовника щодо місця розташування ТС містобудівній документації, будівельним нормам замовник

повідомляється відповідним органом з питань містобудування та архітектури письмово протягом десяти робочих днів з дня отримання відповідного комплексу документів або замовнику надається аргументована відмова щодо реалізації намірів розміщення ТС.

- (52) Відповідно до пункту 2.6 розділу II Порядку визначено, що для оформлення паспорта прив'язки замовник звертається до органу з питань містобудування та архітектури із додатковою заявою щодо оформлення паспорта прив'язки ТС, до якої додає:
- схему розміщення ТС;
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М 1:50 (для стаціонарних ТС), які виготовляє суб'єкт господарювання, який має у своєму складі архітектора, що має відповідний кваліфікаційний сертифікат;
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення (за наявності), отримані замовником у балансоутримувача відповідних інженерних мереж.
- Зазначені документи замовником отримуються самостійно.
- (53) Згідно з пунктом 2.13 розділу II Порядку при оформленні паспорта прив'язки ТС *забороняється вимагати від замовника додаткові документи та отримання ним погоджень, не передбачених законом та цим Порядком.*
- (54) Відповідно до пункту 2.14 розділу II Порядку паспорт прив'язки ТС не надається за умов: подання неповного пакета документів, визначених пунктом 2.6 цього Порядку; подання недостовірних відомостей, зазначених у пункті 2.6 цього Порядку. *Ненадання паспорта прив'язки ТС з інших підстав не допускається.*
- (55) Згідно з пунктом 2.25 розділу II Порядку дія паспорта прив'язки ТС призупиняється за таких умов:
- необхідність проведення планових ремонтних робіт на земельній ділянці, на якій розміщена ТС, – з обов'язковим попередженням власника ТС за 1 місяць та наданням тимчасового місця для розміщення такої ТС;
 - необхідність проведення аварійних ремонтних робіт на земельній ділянці, на якій розміщена ТС, – без попередження.
- (56) Відповідно до пункту 2.26 розділу II Порядку дія паспорта прив'язки ТС анулюється за таких умов:
- недотримання вимог паспорта прив'язки ТС при її встановленні;
 - невстановлення ТС протягом 6 місяців з дати отримання паспорта прив'язки ТС;
 - надання недостовірних відомостей у документах, зазначених у пункті 2.6 цього Порядку, під час підготовки паспорта прив'язки ТС.
- (57) Отже, положеннями Порядку визначено:
- вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про можливість розміщення ТС;
 - вичерпний перелік документів, що додаються до додаткової заяви щодо оформлення паспорта прив'язки ТС;
 - процедуру подання, розгляду та отримання документів для розміщення ТС;
 - вичерпний перелік умов ненадання паспорта прив'язки ТС;
 - вичерпний перелік умов призупинення дії паспорта прив'язки ТС;
 - вичерпний перелік умов анулювання дії паспорта прив'язки ТС.
- (58) Проте за результатами здійснення територіальними відділеннями Комітету контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у правовідносинах розміщення ТС виявлено, що органи місцевого самоврядування у прийнятих ними

рішеннях вимагають подання суб'єктами господарювання не передбачених Порядком документів для можливості розміщення ТС та оформлення паспорта прив'язки ТС.

Крім того, органи місцевого самоврядування подекуди визначають окрему процедуру подання, розгляду й отримання документів для розміщення ТС усупереч встановленій Порядком.

Відповідно, це призводить до відмови в наданні паспорта прив'язки ТС, який є підставою для розміщення ТС, з підстав, не передбачених Порядком, усупереч прямій забороні цього, визначеній у пункті 2.14 розділу II Порядку.

До того ж окремі органи місцевого самоврядування встановлюють умови призупинення та анулювання дії паспорта прив'язки ТС, не передбачені Порядком.

- (59) Так, зокрема, доволі частими є випадки встановлення органами місцевого самоврядування вимог у частині відповідності намірів щодо місця розташування ТС комплексній схемі розміщення ТС.
- (60) Варто зазначити, що така вимога була наявна в Порядку, проте була виключена на підставі наказу Міністерства розвитку громад та територій від 23.11.2020 № 284 «Про затвердження Змін до Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 січня 2021 р. за № 105/35727.
- (61) Водночас не всіма органами місцевого самоврядування приведено власні акти у відповідність до вказаних змін, відповідно, така вимога органів місцевого самоврядування суперечить чинній редакції Порядку.
- (62) Крім того, деякі органи місцевого самоврядування визначали для власників ТС, зокрема, обов'язок укласти договір щодо пайової участі в утриманні об'єкта благоустрою, що суперечить вимогам законодавства.
- (63) Так, згідно з абзацом першим частини четвертої статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» власник тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення, розташованої на території об'єкта благоустрою державної та комунальної власності, зобов'язаний забезпечити належне утримання прилеглої до тимчасової споруди території *або* може брати пайову участь в утриманні цього об'єкта благоустрою на умовах договору, укладеного із підприємством або балансоутримувачем.
- (64) Відповідно до абзацу шостого частини четвертої статті 36 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» власник тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення, розташованої на території об'єкта благоустрою державної або комунальної власності, на умовах договору, укладеного із підприємством або балансоутримувачем об'єкта благоустрою, може фінансувати утримання прилеглої до тимчасової споруди території шляхом оплати пайової участі з утримання в належному стані об'єкта благоустрою.
- (65) З огляду на те, що положення наведених норм законодавства передбачають *право, а не обов'язок* власника ТС брати пайову участь в утриманні об'єкта благоустрою на умовах договору, право укладення договору на утримання закріпленої (прилеглої) території може бути використане суб'єктом господарювання як *альтернатива* самостійному належному утриманню території.

- (66) Такі дії органів місцевого самоврядування можуть мати негативний вплив на конкуренцію на відповідних ринках продажу товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС, оскільки можуть призводити до виникнення в суб'єктів господарювання додаткових затрат (матеріального, ресурсного, часового чи іншого характеру), які могли би бути використані ними для підвищення власної конкурентоспроможності.
- (67) Це може призводити до викривлення дії конкурентного механізму на підставі того, що одні суб'єкти господарювання будуть здобувати переваги над іншими не завдяки власним досягненням, а внаслідок впливу рішень органів місцевого самоврядування.
- (68) При цьому вказані дії органів місцевого самоврядування можуть слугувати бар'єром для входження на зазначені ринки нових конкурентів унаслідок зниження його привабливості ринку для них.
- (69) Дії органу місцевого самоврядування можуть мати наслідком *обмеження* конкуренції між суб'єктами господарювання на відповідному ринку, зниження їх конкурентоспроможності та настання негативних наслідків для ринкових позицій тих суб'єктів господарювання, які виявили бажання встановити та мають намір користуватися ТС для провадження підприємницької діяльності, оскільки орган місцевого самоврядування визначив такий порядок встановлення та користування ТС для провадження підприємницької діяльності, виконання якого створюватиме суб'єктам господарювання додаткові адміністративні та економічні бар'єри для входження на відповідний ринок.
- (70) До того ж, якщо встановлені органом місцевого самоврядування правила вимагають від суб'єктів господарювання понесення певних затрат на дотримання вимог нормативно-правового акта, підприємці можуть прагнути залишити такий ринок, оскільки прибутковість, на яку вони розраховували, значно знижується.
- (71) За умов обмеження конкуренції ринок продовжує бути конкурентним, однак конкуренція між учасниками ринку обмежена внаслідок обмеження індивідуальної свободи суб'єктів господарювання визначати власну ринкову поведінку, що впливає на зниження ефективності функціонування системи вільного ринку.
- (72) При цьому встановлення органами місцевого самоврядування зазначених вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір провадити господарську діяльність у ТС, може призводити до зниження інтенсивності конкуренції, унаслідок чого окремі суб'єкти господарювання можуть отримати більш або менш сприятливі умови для конкуренції, при чому для інших учасників відповідних ринків такі умови можуть залишатися незмінними, тобто до *спотворення* конкуренції.
- (73) Отже, вказані дії органів місцевого самоврядування можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування відповідно до статті 15, пункту 3 статті 50 Закону.

III. Застосування рекомендаційних роз'яснень

- (74) З огляду на наведене, у фокусі уваги органів Комітету під час розгляду питань відповідності дій органів місцевого самоврядування законодавству про захист економічної конкуренції під час прийняття ними управлінських рішень щодо правил

провадження підприємницької діяльності в ТС є визначення ймовірності настання негативних наслідків на такому ринку.

- (75) Встановлення органами місцевого самоврядування правил провадження підприємницької діяльності в ТС має відбуватися з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції, а саме відсутності негативного впливу на конкуренцію (зокрема, можливого).
- (76) Дії органів місцевого самоврядування зі встановлення вимог для суб'єктів господарювання, які мають намір провадити підприємницьку діяльність у ТС, не передбачених законодавством, зокрема Порядком, розглядаються на предмет наявності ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції у випадку, якщо існує ймовірність, що такі дії можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (77) Наведені підходи повинні застосовуватися органами місцевого самоврядування під час прийняття управлінських рішень під час встановлення правил провадження підприємницької діяльності в ТС з метою дотримання ними норм законодавства про захист економічної конкуренції.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО